

Олександр ЗУБ,
доктор філософії у галузі політики,
учасник бойових дій (миротворча місія ООН у Хорватії та в Боснії і Герцеговині
під час Югославських воєн),
Тимчасовий повірений у справах України
у Федеративній Демократичній Республіці Ефіопія

ПРЕДСТАВЛЯТИ УКРАЇНУ В ЕФІОПІЇ

– Серед академічних та експертних кіл часто говорять про нестачу фахівців-африканістів. Ваша Високоповажносте, чи насправді відчувається «кадровий голод» у дипломатичних установах України на Африканському континенті? Які реальні шляхи забезпечення професійними кадрами Ви бачите для системного розв'язання цього питання?

– Повномасштабне вторгнення 24 лютого 2022 року росії в Україну зумовило необхідність переосмислити методи, інструменти, а також підходи в діяльності закордонних дипломатичних установ України у світі, зокрема й на Африканському континенті. Дипломатична робота за своєю суттю нині є другим, поряд із щоденною дієвою службою ЗСУ, фронтом нашої держави, розгорнутим проти рф. Основною компонентою роботи українських посольств у регіоні Підсахарської Африки є забезпечення позитивної динаміки голосувань з боку країн акредитації за проукраїнські ініціативи на майданчику ООН у Нью-Йорку. Аналіз політичних реалій, які спостерігаємо нині на Африканському континенті, показує, що найголовніше в найближчій перспективі – це просувати серед країн Африки українську Формулу миру, яку Президент України Володимир Зеленський представив міжнародній спільноті.

Я максимально налаштований на ефективне виконання завдань першої в історії нашої держави Африканської стратегії, яку 2021 року МЗС розробило

за дорученням Президента Володимира Зеленського, і абсолютно погоджуюсь із тезою Міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби про те, що робота дипломатів у країнах цього континенту – «це складна історія, оскільки росія давно системно інвестувала в Африку. Але вода камінь точить, і ми обов'язково цей камінь російського впливу в Африці підточимо».

Очевидними є позитивні для України результати та успіхи дипломатичної команди Президента Володимира Зеленського на зазначеному напрямі. Зокрема, переважну підтримку нашої держави країни Африки продемонстрували під час голосування на Генеральній Асамблеї ООН 27 березня 2014 року щодо проекту резолюції «Територіальна цілісність України», а загальний серед країн-членів ООН результат тоді сягнув 100 голосів. Водночас за проекти резолюцій «Принципи Статуту ООН, що лежать в основі всеосяжного, справедливого та міцного миру в Україні» від 23 лютого 2023 року та «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту ООН» від 12 жовтня 2022 року проголосувала більш як половина африканських країн. У підсумку понад 140 країн-членів ООН підтримали ухвалення цих резолюцій.

Предметно аналізуючи висновки академічних та експертних кіл про нібито нестачу в Україні фахівців-африканістів, слід розуміти, що будь-який багаж знань про Африку буде корисний лише тоді, якщо носій цих знань має можливість щоденного спілкування на континенті з тими, хто ухвалює відповідні рішення, а також може застосовувати ці знання під час підготовки пропозицій керівництву нашої держави.

В Україні є ціла плеяда досвідчених професійних дипломатів-африканістів, лєвова частка з яких виконує цю надважливу роботу в центральному апараті МЗС України, у відповідних закордонних дипломатичних установах, апараті РНБО, неурядових громадських організаціях. Насамперед у цьому контексті варто виокремити корифеїв української дипломатії, які присвятили частину свого професійного життя власне Африці – Надзвичайних і Повноважних Послів Івана Кулебу, Андрія Веселовського, Михайла Дашкевича, Геннадія Латія, а також члена Національної спілки журналістів України, ветерана дипломатичної служби В'ячеслава Лузіна, автора дуже змістовної книжки «Професія – дипломат, посада – консул», корисної, зокрема, для молодих африканістів у контексті досвіду роботи на теренах Африки.

Продовжуючи цей перелік, не можу не згадати Надзвичайних і Повноважних Послів України в Республіці Сенегал – Олександра Овчарова (на посаді з 2013 по 2018 рр.) з його неоціненним досвідом, і Юрія Пивоварова, який нині гідно представляє інтереси нашої держави в цій країні, а також Андрія Праведника, Посла України в Кенії, Миколу Нагорного, Посла України в Єгипті, який має ще й унікальний досвід дипломатичної

практики в Лівії та Тунісі. Нарешті, до цієї плеяди слід віднести Надзвичайну й Повноважну Амбасадорку України в ПАР Любов Абравітову, адже вона показала справді ефективну роботу в надскладній африканській країні, якою досі через тісні військово-політичні зв'язки з росією є Південно-Африканська Республіка.

Серед вітчизняних неурядових громадських організацій, які надають щоденну дієву дорадчу підтримку, потрібно виокремити Українську асоціацію зовнішньої політики під керівництвом Надзвичайного й Повноважного Посла Володимира Хандогія. Головним завданням співпраці асоціації з МЗС України є посилення ролі громадянського суспільства в реалізації державної політики у сфері зовнішніх зносин України.

Дуже важливими та по-сучасному новаторськими вважаю ухвалені наприкінці травня 2023 року за ініціативою Міністра закордонних справ України зміни до Порядку ротачії посадових осіб дипломатичної служби в органах дипломатичної служби, спрямовані на розширення компетентності дипломатичних працівників. Ця ініціатива дасть змогу багатьом нашим колегам довести свою незмінну ефективність, байдуже, в якій країні чи якому регіоні світу вони перебувають. Приміром, мій двадцятирічний шлях дав мені змогу випробувати свою результативність і на Близькому Сході, і в регіоні Південно-Східної Азії, і в Ефіопії – країні, що на тлі російсько-української війни є однією з найскладніших за політичними викликами сьогодення.

– 2 листопада 2022 року було припинено дворічну громадянську війну в Ефіопії. Чи спостерігаєте Ви внутрішню соціальну напругу в державі? Яке місце посідає війна росії проти України в інформаційному просторі Ефіопії на тлі її внутрішніх проблем та процесів?

– Міжнародна спільнота та правозахисні організації не могли залишити поза увагою загибель понад 900 тисяч людей з обох сторін унаслідок збройних сутичок в Ефіопії. 2 листопада 2022 року під патронатом Африканського Союзу (АС), а також ООН та США як спостерігачів на території ПАР сторони громадянського конфлікту в Ефіопії (федеральний уряд та Народно-визвольний фронт Тиграю) підписали Угоду про припинення вогню.

Водночас, за даними ООН, катаклізми, які спіткали Ефіопію 2022 року (передусім це небували за останні кілька років посухи й пов'язаний із ними голод, а також наслідки пандемії COVID-19), додали до проблем цієї країни міграційну кризу внутрішньо переміщених осіб (понад 20 млн ефіопів). Згідно з інформацією регіонального Офісу ООН у Східній Африці, який координує гуманітарні проекти, понад 25 млн ефіопського населення, третина з якого – жінки та діти, досі потребує невідкладної гуманітарної допомоги, зокрема хліба й продовольства.

Світовий банк, який щорічно класифікує країни за рівнем їхнього розвитку, повідомляє, що з 2023 року Ефіопія є однією з найбідніших і найбільш неплатоспроможних країн у регіоні Африканського Рогу й існує здебільшого завдяки зовнішнім запозиченням та міжнародній гуманітарній допомозі з-за кордону.

На внутрішньополітичне життя ефіопів досі негативно впливає економічна й політична нестабільність минулих років, яку супроводжують міжетнічні збройні конфлікти та епізоди терористичної діяльності схильних до сепаратизму ватажків окремих регіонів Ефіопії.

До того ж нині чинну владу Ефіопії дедалі активніше критикують у міжнародних правозахисних організаціях та навіть в ефіопській діаспорі через небачену досі кризу з правами людини, яка дедалі глибшає. Зокрема, після ухвалення одного з рішень на початку 2023 року, спрямованого на те, щоб унеможливити поширення в публічному просторі інформації про ситуацію в країні, соціальні мережі «Фейсбук», «Телеграм», «ТікТок» та «Ютуб» в Ефіопії не працюють.

Загалом, не бажаючи дослухатися до прохань дотримуватися прав людини в Тиграї, що їх неодноразово впродовж останніх років висловлювали США та країни-члени ЄС, Ефіопія намагається компенсувати все зближенням із Китаєм та росією, а це об'єктивно віддаляє тему російсько-української війни від фокуса сприйняття ефіопського суспільства. Натомість ефіопи зосереджуються на проблематиці внутрішньополітичного життя та взаємовідносин з іншими країнами Африки, яку активно висвітлюють місцеві засоби масової інформації.

– Які неправдиві російські нарративи про Україну та війну поширені в Ефіопії та як можна їм протидіяти?

– Ще з минулих років стійкі позиції на території Ефіопії утримує сумнозвісна російська структура «Росспівробітництво», а також підпорядкований їй російський центр науки та культури в Аддис-Абебі. Власне, ці дві установи, що їх здавна патронують представники спеціальних служб росії, активно впливають на співпрацю російських медіа з ефіопськими ЗМІ. Одним із так званих досягнень їхньої взаємодії стало підписання на початку жовтня 2022 року Меморандуму про співпрацю між Ефіопським інформаційним агентством та російським радіо й інформагентством «Sputnik».

З-поміж інших робочих домовленостей у цій царині – передрук російських новин на території Ефіопії, що й досі є головним рупором російської пропаганди в цій країні. З огляду на колосальний бюджет «Росспівробітництва», який 2019 року сягнув 1 млрд рублів (інформація на підставі аналізу відкритих джерел), протидія на території Ефіопії нарративам агресора в контексті російсько-української війни досі є важливим завданням нашого посольства.

Водночас активна робоча взаємодія посольства з Надзвичайними та Повноважними Послами Австрії, Бельгії, Болгарії, Греції, Данії, Естонії, Ірландії, Іспанії, Італії, Кіпру, Латвії, Литви, Люксембургу, Мальти, Нідерландів, Польщі, Португалії, Румунії, Словаччини, Словенії, Фінляндії, Франції, ФРН, Хорватії, Чехії та Швеції дає змогу ефективно протидіяти російським наративам. Є конкретний результат за цим напрямом: наприкінці липня 2022 року на вебсторінці Представництва ЄС в Африканському Союзі було опубліковано Спільну заяву, де спростовували наративи очільника російського мзс с. лаврова, адресовані до африканської аудиторії в країнах, які представник держави-агресора тоді відвідував (Ефіопія, Єгипет, Республіка Конго та Уганда). На противагу наративам розпропаганди лаврова, якими рясніли шпальти газет – єгипетської «Al-Ahram», конголезької «Les Dérêches de Brazzaville», угандійської «New Vision», а також непопулярної ефіопської «Ethiopian Herald», позиція глав диппредставництв країн-членів Європейського Союзу в Африканському Союзі наголошувала на істинних діях російського агресора в Україні .

– Як вплинув візит Міністра закордонних справ Дмитра Кулеби до цієї держави під час другого турне країнами Африки (24 травня 2023 року) на сприйняття там України?

– Планування цього візиту відбувалося на тлі жорсткого політичного протиборства з росією. Утім, попри численні спроби російського посла в Аддис-Абебі, а також особисто лаврова, втрутитися в цей процес, Дмитро Кулеба провів першу за тридцять років двосторонніх відносин зустріч із Прем'єр-міністром Ефіопії Абієм Ахмедом Алі, яка тривала майже дві години. Також уперше за час відносин нашої держави з Африканським Союзом міністр мав зустріч із головою Асамблеї АС, Президентом Союзу Коморських Островів Азалі Ассумані та головою Комісії Африканського Союзу Мусою Факі Махаматом.

Особливим політичним досягненням України за підсумками цих зустрічей стало те, що, як порівнювати з візитом с. лаврова до Ефіопії в липні 2022 року, росіяни жодних заходів такого рівня для свого міністра організувати не змогли.

Головними результатами цього першого з часу встановлення дипломатичних відносин візиту Міністра закордонних справ України до Ефіопії стали домовленості з ефіопським лідером створити міждержавну економічну комісію, діяльність якої в подальшому сприятиме збільшенню обсягів двосторонньої торгівлі й поглибленню B2B-контактів, реалізації взаємовигідних проєктів у сфері високих технологій, цифровізації державних послуг, фармацевтики, аграрного бізнесу.

– Зважаючи на активне поглиблення співпраці у сфері цифровізації, створення міждержавної економічної комісії, які ще напрями кооперації між Україною та Ефіопією, на Вашу думку, є перспективними?

– У липні 2022-го Президент Володимир Зеленський призначив Максима Субха Спеціальним представником України з питань Близького Сходу та Африки. Це дозволило повноцінно активізувати зусилля нашої держави на політичному напрямі, якісно посилити торговельно-економічний діалог з країнами континенту, зокрема із Ефіопією.

10 жовтня 2022 року Максим Субх відвідав із робочим візитом Аддис-Абебу, де провів зустріч із віцепрем'єр-міністром та Міністром закордонних справ Ефіопії Демеке Меконненом.

Очільник ефіопського МЗС визнав потужність сільськогосподарської сфери України, досвід і рівень підготовки українських фахівців. За результатами переговорів домовилися про поглиблення ефіопсько-української співпраці у сфері АПК.

За підсумками візиту Міністра закордонних справ Дмитра Кулеби 24 травня 2023 року, основними сферами для розвитку двосторонніх відносин назвали фармацевтику, обмін та впровадження в Ефіопії українських агротехнологій, переробку агропродукції, навчання місцевих студентів в українських закладах вищої освіти.

– Які проблеми виникають під час лобювання в країнах Африки загалом та в Ефіопії зокрема Формули миру Володимира Зеленського?

– Налагоджуючи відносини з Ефіопією на тлі неспровокованого повномасштабного вторгнення росії в Україну, я дотримуюся позиції, співзвучної з постулатами Президента України Володимира Зеленського, які він озвучив під час спілкування з представниками африканських ЗМІ у серпні 2022 року. Наведу цитату: «Я не вважаю, що у війні має бути нейтральність. Це неправильне ставлення. Не може бути нейтральності між життям і смертю. Коли ти нейтральний до війни, ти одразу навіть із великої держави перетворюєшся на дрібну. Тебе ніхто не бачить, світ тебе не бачить, а отже ти не впливаєш на процеси у світі. А коли в тебе виникнуть проблеми, треба пам'ятати, що світ також може бути нейтральним. І це не про бізнес – це про життя людей [...] Не буває війни на великій відстані. Це несправедливість безпекової структури всього світу, яку потрібно змінювати. Міжнародні інституції потрібно змінювати, щоб вони діяли. Сьогодні, говорячи про гарантії безпеки для України, ми виступаємо як живий, але трагічний приклад, який можна буде потім поширити на інші континенти й для інших держав [...] Це про те, що люди помиратимуть. Я знаю, чим ми маємо допомогти країнам Африканського континенту, так само як і країни Африки мають, об'єднавшись, підтримувати Україну, бо за нами правда».

На моє особисте й професійне переконання, Формула миру, яку запропонував Президент Володимир Зеленський, є інструментом, спрямованим на забезпечення територіальної цілісності та суверенітету України, поваги до цілей і принципів Статуту ООН.

Цю стратегічно важливу для нас позицію й озвучив Президент України африканським лідерам, які відвідали Київ 16 червня 2023 року.

– *Чи заплановано на найближчий час якісь спільні культурні, наукові чи освітні проекти України та Ефіопії?*

– Хоч через російську агресію проти України довелося призупинити повноцінну реалізацію українсько-ефіопських проектів, на початку 2023 року за сприяння ефіопської сторони посольство активно долучилося до проведення чотириденного навчального онлайн-курсу «Безпека та дипломатія у воєнний час. Український досвід» для африканських дипломатів, який розробили Дипломатична академія України імені Геннадія Удовенка та українське МЗС.

У лекційному курсі було широко висвітлено український досвід протидії російській агресії, вплив війни РФ проти України на архітектуру сучасної міжнародної безпеки, Формулу миру Президента Володимира Зеленського, проблематику продовольчої та енергетичної безпеки, а також різні регіональні та глобальні виклики.

Цей курс було проведено в межах виконання домовленостей, досягнутих під час першого в історії турне Міністра закордонних справ України країнами Африки в жовтні 2022 року. Загалом у навчанні взяло участь понад 200 африканських дипломатів.

– *Яку роль у налагодженні українсько-ефіопських відносин можуть і мають відігравати заклади вищої освіти?*

– У 1970–1990-х роках понад 70% ефіопських студентів, які навчалися в колишньому СРСР, здобували вищу освіту в українських університетах. Станом на сьогодні деякі керівники департаментів ефіопського МЗС – випускники таких закладів вищої освіти, і посольство активно комунікує з ними з питань двосторонньої взаємодії між країнами.

Нещодавно ми запропонували низку кандидатур від Ефіопії до складу Ради африканських випускників українських закладів вищої освіти. Сподіваємося на пошкваллення залучення ефіопських студентів до навчання в Україні.

– *Як відбувається відновлення Ефіопії після внутрішніх пертурбацій – громадянської війни? Чи можливо запозичити моделі, інструменти, які застосовує Уряд Ефіопії, для економічного відновлення України після нашої перемоги?*

– Питання відбудови та відновлення інфраструктури на півночі Ефіопії, зруйнованої внаслідок громадянської війни, є для ефіопської сторони доволі чутливим. Насамперед – через участь країн демократичного світу в протидії російській агресії в Україні, позаяк у питанні залучення міжнародних коштів та допомоги офіційна Аддис-Абеба вбачає в Україні конкурента. Водночас, незважаючи на це, іноземні донори, як-от США,

країни-члени ЄС, Австралія, Японія та інші, дуже активно намагаються вливати в цю африканську країну грантові кошти, реалізовувати гуманітарні програми тощо.

Зважаючи на те, що Ефіопія досі є безпеково нестабільною аграрною країною, розмова про запозичення будь-яких місцевих моделей чи інструментів для адаптованого застосування в Україні передчасна.

– Посольство України в Ефіопії також представляє інтереси Києва в Джибуті, Південному Судані та на Сейшельських Островах. Яку роботу проводять із цими країнами? З якими труднощами стикається посольство в цьому контексті?

– У своєму зверненні з нагоди Дня Африки та 60-ї річниці заснування Організації Африканської Єдності (Африканського Союзу) 25 травня 2023 року Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба акцентував: «Українці – це нація, яка бореться за справедливість, проти гноблення та проти порушення прав людини. Підтримувати Україну не означає бути прозахідним чи антизахідним. Йдеться про повагу до Статуту ООН, міжнародного правопорядку, а також права кожної нації обирати власний мирний шлях розвитку [...] Наш єдиний голос має бути сильним на всіх міжнародних форумах і в міжнародних організаціях. І якщо для цього їх потрібно реформувати, включно з Радою Безпеки ООН, то ми повинні це зробити. Ми закликаємо до створення більш відкритої та демократичної Ради Безпеки ООН, в якій Африка, як і всі інші регіони світу, буде представлена. Україна також підтримує ідею, щоб Африканський Союз став постійним членом G20».

Посольство активно працює над тим, щоб активізувати торговельно-економічну співпрацю України з Ефіопією, Джибуті, Південним Суданом та Сейшельськими Островами, розбудовувати відносини з цими країнами, зокрема в тому, що стосується створення «єдиного голосу Африки» задля щільнішої міжнародної ізоляції росії як агресора.

– На тлі оголошення про відкриття десяти нових посольств у країнах Африки, які практичні рекомендації чи застереження Ви б дали колегам щодо специфіки представлення інтересів України в державах Африканського континенту?

– Особисто мені дуже подобається виклад цінностей із Комунікаційної стратегії МЗС України, яку наприкінці березня 2021 року представив Міністр Дмитро Кулеба:

- патріотизм: інтереси України та кожного українського громадянина є відправною точкою роботи кожного співробітника та кожної співробітниці МЗС. Ми віддані своєму народові, цінуємо розмаїття культур, мову, історію, традиції, захищаємо своїх громадян, презентуємо, популяризуємо й захищаємо свою країну на всіх рівнях.

- Професіоналізм: кожен співробітник і кожна співробітниця системи МЗС проактивно, систематично і якісно виконує свої професійні обов'язки задля досягнення конкретних результатів, дбає про постійний розвиток своїх компетенцій відповідно до вимог посади та стандартів поведінки. Ми вважаємо вміння працювати в команді невід'ємною ознакою професіоналізму дипломата.

- Порядність: кожен співробітник і кожна співробітниця системи МЗС завжди дотримується етичних норм, своїх обіцянок, уникає образ та не завдає умисної шкоди оточенню. Ми завжди прагнемо вести конструктивний діалог і не толеруємо брехні, маніпуляцій та дезінформації. Ми усвідомлюємо, що наші слова та вчинки можуть впливати на долі тисяч людей та інтереси всієї держави.

Четверте від Дмитра Івановича за нинішніх обставин – Перемога: щоденна самовіддана робота на максимальний результат, здатність долати будь-які виклики заради України.

Зі свого досвіду, з огляду на розуміння африканської специфіки та супутніх процесів, порекомендував би кожному з керівників новостворених посольств України в державах Африки зважати на такі основні чинники:

1. Очолити дипустанову в Африці – це насамперед про відповідальність: за довірену ділянку, а також, що найважливіше, за життя та безпеку працівників посольства й членів їхніх родин.

2. Африка – це також про унікальність, спостережливість та уважність. Це континент професійних можливостей, які мобілізують дипломата на успіх.

3. На Африканському континенті наразі є 40 російських дипломатичних установ, а в окремих із них у штаті понад 200 осіб. Значна їх частина – працівники спеціальних служб РФ, які будь-що прагнуть скомпрометувати все, що стосується України, зокрема її дипломатів та громадян у тій чи іншій країні перебування. На додаток до цього, якщо політична верхівка такої країни проросійськи налаштована, новопризначеним колегам доведеться ознайомитися з «байкою» місцевої влади про те, що Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 1961 не діє повністю, як це традиційно властиво цивілізованому світові.

4. Фінансово-ресурсне наповнення новоствореної дипустанови не завжди буде таким, про яке ви мрієте, навіть якщо йдеться про очевидні з погляду забезпечення питання. Тому керівникові нового дипломатичного представництва слід узяти до уваги, що рівень фінансування ввіреного йому посольства надалі з об'єктивних причин може тільки зменшуватися, зокрема через російсько-українську війну.

5. У разі, якщо керівнику посольства чи його колегам доведеться переїхати в африканську країну разом із дітьми, забезпечення їх належною освітою також є викликом, потребує комплексного підходу до його розв'язання.

6. Дбати про особисту та професійну репутацію, оскільки Франсуа де Кальєр, міністр закордонних справ за часів правління короля Франції Людовика XIV, навчав: «Достойний дипломат на переговорах ніколи не дозволить, щоб його успіх базувався на фальшивих обіцянках та порушеному слові».

– *Завдяки тому, що в Аддис-Абебі розташована штаб-квартира Африканського Союзу, Ефіопія для Африки має певне символічне значення. Наскільки можливо та ефективно через Посольство України в Ефіопії лобювати інтереси нашої держави в межах Африканського Союзу?*

– Ефіопія є другою у світі, після Швейцарії, країною за кількістю дипломатичних представництв іноземних держав та міжнародних організацій. На сьогодні в Аддис-Абебі розміщено 117 іноземних посольств, штаб-квартир та представництв низки міжнародних і регіональних організацій.

Окрім відповідальності за двосторонні відносини України з Ефіопією, посольство сприяє активній взаємодії нашої держави з Африканським Союзом. Серед основних результатів на цьому напрямі варто виокремити таке:

а) 11 квітня 2022 року було організовано телефонну розмову Президента України Володимира Зеленського з тодішнім головою Асамблеї Африканського Союзу, Президентом Сенегалу Макі Саллом, у межах якої лідери обговорили заяву Африканського Союзу від 24 лютого 2022 року про повагу до суверенітету й територіальної цілісності України в контексті російської агресії та жахливі злочини агресора, що з початком повномасштабного вторгнення росії в Україну призвели до смерті десятків тисяч невинних українців, зокрема жінок та дітей;

б) 29 квітня 2022 року було організовано телефонну розмову Міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби з головою Комісії Африканського Союзу Мусою Факі Махаматом щодо подальшого розвитку українсько-африканських відносин;

в) 20 червня 2022 року Президент України Володимир Зеленський звернувся до учасників засідання Бюро Африканського Союзу щодо шляхів розв'язання продовольчої кризи в Африці, яку спровокувала російська агресія в Україні.

Як я вже згадував вище, 10 жовтня 2022 року Спеціальний представник України з питань Близького Сходу та Африки прибув із візитом до Ефіопії. У штаб-квартирі Африканського Союзу він провів зустріч із заступницею голови Комісії АС, а також виступив з промовою на конференції високого рівня, присвяченій проблематиці продовольчої безпеки.

Ефективну співпрацю України з Африканським Союзом продовжено й цього року: 2 травня 2023 року Президент України Володимир Зеленський мав телефонну розмову з головою Африканського Союзу, Президентом

Союзу Коморських Островів Азалі Ассумані. 24 травня 2023 року в Аддис-Абебі пройшла зустріч Міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби з головою Комісії АС Мусою Факі Махаматом. Того ж дня він зустрівся і з головою Асамблеї Африканського Союзу Азалі Ассумані.

Важливо додати, що делегацію африканських лідерів, яка відвідала Київ 16 червня 2023 року, також очолив згаданий вище голова Асамблеї АС, Президент Союзу Коморських Островів Азалі Ассумані.

– Які перспективи українсько-ефіопської співпраці у військовій сфері? На Вашу думку, після перемоги України, чи підтримуватимемо й розвиватимемо ми активні стратегічні відносини з державами Африки? Чи вважаєте Ви практичним кроком посилення співпраці з регіоном для забезпечення тактичних інтересів України?

– 2020 року Президент України доручив МЗС посилити співпрацю України з державами Африки. Зокрема, у грудні 2022-го Володимир Зеленський поставив перед українськими послами такі головні завдання (тезово): «Ми вже переавантажуємо відносини з десятками країн Африки. Наступного року (2023) маємо це посилити. Вже визначено десять держав, в яких буде відкрито нові посольства України в Африці». Також він повідомив, що розроблено концепцію торговельного дому «Україна – Африка», яка передбачає відкриття його представництв у столицях найперспективніших країн Африканського континенту. «На додаток до наявного представництва України в десяти країнах Африки, разом із новими посольствами й торговельними домами, ми маємо досягнути представлення в тридцяти країнах Африканського континенту», – зазначив Глава Держави.

До стратегічних результатів Міністра закордонних справ України додати й друге африканське турне в травні 2023 року, під час якого Дмитро Кулеба відвідав Марокко, Ефіопію, Руанду, Мозамбик і Нігерію.

Тож у цьому контексті висновок Дмитра Івановича набуває для нас, дипломатів-африканістів, особливого значення: «Якби росія не відчувала загрози від наших дипломатичних зусиль, лавров не літав би слідом за мною, а російські дипломати в Африці не бігали би, переконаючи африканські уряди скасовувати мої візити та не зустрічатися зі мною. Вся ця активність росіян свідчить про одне: вони відчують реальну загрозу для їхнього впливу в Африці від нашої роботи».

Зважаючи на викладене вище, а також удосконалені впродовж двох років роботи на Африканському континенті знання, навички й досвід, я переконаний, що після Перемоги України кожна без винятку країна Африки пропонуватиме нашій державі ще щільніші механізми співпраці й взаємодії, прагнучи максимально вивчити та залучити передовий український досвід боротьби з окупантами й протистояння російському імперіалізму.